

TRGOVSKI LIST

Časopis za trgovino, industrijo in obrt.

Naročnina za Jugoslavijo: celoletno 180 Din, za 1/2 leta 90 Din, za 1/4 leta 45 Din, mesečno 15 Din; za inozemstvo: 210 Din. — Plača in toži se v Ljubljani. Uredništvo in upravnništvo je v Ljubljani v Gregorčičevi ulici št. 23. — Dopisi se ne vračajo. — Račun pri pošt. hranilnici v Ljubljani št. 11.953. — Telefon št. 30-69.

Leto XVI.

V Ljubljani, v četrtek, dne 7. decembra 1933.

Štev. 140.

Tudi druge dolžnike treba zaščititi

V gospodarskem življenju je en stan navezan na drugega. Ne more obstojati kmet, če so drugi stanovi brez denarja, ker ne more nikomur prodati svojih pridelkov in prav tako ni mogoč napredek za druge stanove, če je brez denarja kmet, ki je glavni potrošnik njih izdelkov.

Naravna posledica te solidarnosti je, da se ustavi vse gospodarsko življenje, če se ustavi plačila enega stanu. Če kmet nič ne plača, potem sta brez denarja tudi trgovci in obrtniki, nadaljna posledica tega pa je, da tudi industrija ne dobi več novih naročil. Samo enostranska zaščita je zato napačna in zato so vsi gospodarski krogi iskreno pozdravljali izjavo predsednika vlade, ko je dejal, da se na bo več ponovila napaka, da bi se izdajale le enostranske zaščitne odredbe.

Priznati je tudi treba, da so bile izdane uredbe, ki ne ščitijo le kmeta, temveč tudi denarne zavode in druga gospodarska podjetja, vendar pa je za zaščito drugih dolžnikov storjeno še premalo. Seveda ne mislimo pri tem na dolžnike, ki delajo nepremišljene dolge, temveč le na one, ki z najetimi krediti množijo produkcijo, ki uporabljajo te kredite za svoje poslovanje. Ti dolžniki so za narodno gospodarstvo velikega pomena, ker ustvarjajo nove dobrine in zato je treba tudi njim omogočiti, da bodo mogli zadostovati svojim obveznostim.

To je tem bolj potrebno, ker mnogi ne morejo vsled drugih zaščitnih odredb priti do svojega denarja. Tako trgovci silno trpe, ker jim je zamrzla cela vrsta terjatev. Naravno je, da trgovci, ki ne prejme plačila za svoje blago, tudi sam ne more več odgovarjati vsem svojim obveznostim. Ker pa tudi trgovci ne dajejo blaga več na kredit, je trgovec, če nima lastnega kapitala, brez blaga in s tem tudi brez zaslužka. Njegov položaj se vsled tega slabša kar neprestano. Solventen dolжник postane vsled zamrzlih terjatev naenkrat nesolventen. Zopet se ustavi eno podjetje, zopet se s tem poveča gospodarska kriza. Treba je zato nekaj storiti, da more ostati dolжник solventen, da dela njegovo podjetje še naprej.

Bremena, ki jih danes nosi dolжник in delo, ki ga opravlja, je itak že tako ogromno, da je že čudež, kako sploh še vzdrži. Vse obresti, ki jih dobi vlagatelj, ves čist dobiček, ki ga doseže denarni zavod, mora prav za prav zaslužiti dolжник. V času konjunktura je to končno bilo dosegljivo, sedaj v času splošnega zastoja pa to ne gre več. Posli so tako zelo padli, da so čisto izključene one obresti, ki so se plačevale nekoč. Sedaj je sicer bila obrestna mera maksimirana, toda še vedno mnogo previsoko. Poleg vseh državnih in samoupravnih davščin, poleg izdatkov za socialno zavarovanje in poleg še vseh drugih stroškov zaslužiti še 12 in pol odstotka obresti, je za današnje čase preveč zahtevno. Vsaj on podnjetje, ki ne more priti do svojih terjatev, ali ki vsled drugih posledic gospodarske krize ne more zaslužiti več toliko ko preje, je treba obrestno mero znižati še v večji meri.

Sploh bi bilo potrebno, da bi se tudi pri nas, ko v drugih državah, ustanovil poseben zavod za saniranje in kreditiranje industrijskih podjetij. V drugih državah so se takšni zavodi nad vse obnesli in znatno pripomogli k omiljenju krize. Nekaj podobnega bi treba na vsak način storiti tudi pri nas.

Z obveznim zmanjševanjem režijskih stroškov le v pogledu plač ni dosti pomagano, ker so podjetja že sama gledala na to, da niso plačevala previsokih plač. Treba znižati tudi druge režijske stroške, ki so za podjetje važnejši, to so zlasti davščine, velike socialne dajatve in pa previsoke obresti. Pa tudi velike izgube, ki

so jih povzročili zamrzli krediti, so bistveno pripomogle k sedanjemu težkemu stanju.

Kadar zagospodari kriza, tedaj zagospodari povsod in udari ne samo vlagatelje in kmete, temveč tudi dolžnike in vse druge stanove. Zato je treba nekaj ukreniti ne le v zaščito vlagateljev in kmetov, temveč

Uredba o zaščiti denarnih zavodov in njihovih upnikov

(Konec.)

V. Izvenstečajna likvidacija

Čl. 35. V kolikor niso spremenjena z določili tega poglavja, veljajo tudi v izvenstečajni likvidaciji določila zakona in pravila o likvidaciji. Vendar pa se ne sme nič plačati članom družbe pred poravnanjem vseh obveznosti zavoda na podlagi članstva.

Denarnemu zavodu, kateremu je likvidacija dovoljena, more trgovinski minister postaviti komisarja.

Naloga komisarja je, da nadzira izvajanje likvidacije, v kolikor se ta ne vrši pred sodiščem, in da opravlja druge posle, ki so mu poverjeni z določili tega poglavja.

Prehod v likvidacijo se objavi na vidnem mestu v vseh prostorih zavoda, ki služijo obveščanju z občinstvom.

Čl. 36. Trgovinski minister more odstaviti upravo zavoda in izročiti njene posle komisarju, dokler niso imenovani likvidatorji. Proti temu sklepu ni pritožbe na Državni svet. Drugi organi zavoda morejo v tem primeru izvrševati svojo dolžnost le s pristankom komisarja.

Komisar v tem primeru prijavi svoje imenovanje pristojnemu sodišču zaradi vpisa v trgovinski register in objavi svoje imenovanje na vidnem mestu v vseh prostorih zavoda, ki služijo obveščanju s strankami.

Čl. 37. Uprava, oz. komisar (čl. 36., 1. odstavek) mora brez odlaganja odrediti, kar je po zakonu in pravilih potrebno, da se izvolijo, oziroma imenujejo likvidatorji. Število imenovanih ali izvoljenih likvidatorjev ne sme presegati števila pet. Enako število likvidatorjev izvolijo upniki po postopanju, ki ga predpiše s posebnim pravilnikom trgovinski minister v sporazumu s pravosodnim ministrom.

Trgovinski minister more na mesto likvidatorjev, imenovanih ali izvoljenih po 1. odstavku, imenovati tudi druge likvidatorje, prvenstveno iz vrst vlagateljev ali drugih upnikov zavoda. More zaupati likvidacijo tudi drugemu denarnemu zavodu.

Pred imenovanjem likvidatorja po 2. odstavku zasliši trgovinski minister upniški odbor, če ta že obstoji. Tudi upniški odbor more predlagati, da se gotove osebe odstavijo ali imenujejo kot likvidatorji.

Nagrado likvidatorjem določa trgovinski minister po zaslišanju upniškega odbora.

Čl. 38. Likvidatorji predložijo začetno likvidacijsko bilanco na odobritev zboru delničarjev (družabnikov), ki jo morajo sklicati brez odlaganja, in upniškemu odboru, če ta obstoji. Odobreno bilanco predložijo likvidatorji trgovinskemu ministru po komisarju, če je ta imenovan. Trgovinski minister pa more odrediti, da se mu predloži bilanca tudi brez tega odobrenja.

Pri hranilnicah se mora predložiti bilanca pred predložitvijo trgovinskemu ministru onemu, ki jamči za obveznosti hranilnice. Če se ta ne izjavi v teku 15 dni po predložitvi, se predloži bilanca trgovinskemu ministru.

Tekom likvidacije morajo likvidatorji, ako ne določajo pravila ali sklep zbora ali če ne odredi trgovinski minister krajšega roka, predložiti vsaj po vsakih šestih mesecih bilanco in poročilo o stanju likvidacije, ko tudi svoje predloge (odstavek 1. in 2.).

Čl. 39. Likvidatorji morajo brez odloga objaviti trikrat v presledkih, ki ne smejo

tudi drugih dolžnikov in vseh stanov. Naj bi se ti zaščitni ukrepi tudi čim prej izvršili, ker je danes položaj za večino dolžnikov obupen in ker je nevarnost, da se nad vse pomnoži število nesolventnih dolžnikov. Da to ne more ostati brez vpliva na vse gospodarstvo, je jasno in zato so tudi protiukrepi nad vse nujni.

biti krajši ko 8 dni in ne daljši ko en mesec, da je zavod prešel v likvidacijo. Z istimi objavami pozovejo vse upnike, da v treh mesecih prijavijo svoje terjatve. Znanji upniki se pozovejo še posebej, razen upnikov po vložnih knjižicah.

Upniki po hranilnih knjižicah niso obvezani, da prijavijo svoje terjatve, razen če hočejo doseči boljši izplačilni red, kakor pa jim pripada po § 51., točka 2., konkurznega zakona ali če zahtevajo višji znesek, kakor pa se glasi s še nepripisanimi obrestmi hranilna knjižica ali če prijavljajo še kakšne posebne pravice, ki iz knjižice niso razvidne.

Čl. 40. Nepremičnine prodajo likvidatorji na javni dražbi. Na drug način jih smejo prodati le, če to dovoljujejo pravila ali sklep zbora in če na to pristane upniški odbor in komisar, če je ta postavljen. To velja zlasti za odtujitev vse imovine zavoda z aktivami in pasivami. V tem primeru je potrebna za sklep zbora tri četrtinska večina glasov, zastopanih na zboru, ko tudi pristanek treh četrtin glasov upniškega odbora in pri hranilnicah še pristanek onega, ki jamči za obveznosti hranilnice.

Čl. 41. Za zavode v likvidaciji se imenuje upniški odbor, ki sestoji iz največ 11 članov.

Upniški odbor izvolijo upniki pod predstvom komisarja, če pa komisar ni postavljen, pod predstvom sodnika, ki ga določi predsednik sodišča, pristojnega za konkurz denarnega zavoda. V upniškem odboru morajo biti zastopane razne skupine upnikov, kakor so manjši in večji vlagatelji na hranilne knjižice in po tekočem računu, upniki po drugih tekočih računih, hipotekarni upniki, menični upniki itd.

Podrobnejša določila za sestavo, izvolitev in organizacijo upniškega odbora predpiše trgovinski minister in to po zaslišanju posvetovalnega odbora. Pravilniki morejo biti splošni ali za posamezne panye zavoda, kakor so to banke, hranilnice itd. Trgovinski minister more predpisati posebna določila tudi za posamezne zavode.

Upniški odbor ima, poleg drugih nalog, ki mu jih nalaga ta uredba, tudi te naloge, da daje likvidatorjem nasvete, da nadzira in pospešuje njih delo in potrjuje likvidacijske bilance in poročila ter da se izjavlja o predlogih likvidatorja.

Čl. 42. Če niso delnice zavoda še popolnoma vplačane, izterjajo likvidatorji od vsakega delničarja v mejah njegovih, po pravilih in zakonu določenih, a še ne izpolnjenih obveznosti sorazmeren del, kolikor je to potrebno zaradi izplačanja upnikov. Če ima zavod delnice raznih vrst, se najprej zahteva plačilo od delnic, ki jim ne pripada prvenstvo pri razdeljevanju zavodove imovine. Nevplačani del delnice se more zahtevati tudi, če še ni potekel z zakonom ali po pravilih ali po sklepu zbora določen rok za vplačilo. Enako velja to tudi za družbe z omejenim jamstvom.

Pri hranilnicah uresničuje likvidatorji jamstvo onega, ki jamči za obveznosti hranilnice. Kako se to jamstvo uresniči, predpiše trgovinski minister v sporazumu s finančnim in notranjim ministrom za vsako hranilnico posebej. a po zaslišanju onega, ki jamči, komisarja, če je ta imenovan,

likvidatorjev in upniškega odbora, če je ta že sestavljen. To velja tudi za vsako spremembo izdanih predpisov.

Čl. 43. Za likvidacijo veljajo, če ni s tem poglavjem drugače določeno, določila konkurznega zakona in sicer:

1. Določila §§ 10 do 20, 43, 45 do 53, 57, 95 odstavek 5. in odstavek 1., 96, 97 in 98 s tem, da se namesto dneva, omenjenega v §§ 11 in 12 konkurznega zakona razume dan, ki ga je določila likvidacija in da se v primerih §§ 96 in 98 mesto konkurznega sodnika vstavi komisar in če tega ni, v primeru § 96 namesto sodnika najstarejši po letih član upniškega odbora, v primeru § 98 pa minister za trgovino in industrijo.

2. določila §§ 117 do 126 s spremembo, da predlože likvidatorji dobljene izjave (čl. 39) s svojimi izjavami o pravilnosti in o izplačilnem redu prijavljenih terjatev sodišču, pristojnemu za konkurzno postopanje in da sodišče, kakor hitro prejme prijave, odredi narok za ugotovitev terjatev in da se vrši ugotovitev terjatev po vložnih knjižicah, ki niso posebej prijavljene, po uradni dolžnosti in na podlagi zavodovih knjig.

3. določila §§ 136, 140 do 150, s tem, da se presežek, ki bi se pokazal po zaključni ali naknadni delitvi pri delniških družbah in pri družbah z omejenim jamstvom uporabi po veljavnih predpisih in po pravilih za razdelitev delničarjem, oziroma družabnikom, pri hranilnicah pa, da se izroči onemu, ki jamči za njih obveznosti po njihovih pravilih, če ni v pravilih drugače določeno.

4. določila §§ 183 do 189 v kolikor se vrši postopanje pred sodiščem.

V postopanju pred konkurznim sodnikom imajo likvidatorji dolžnosti upravitelja konkurzne mase.

Gotovina se nalaga samo pri Poštni hranilnici ali Drž. hipotekarni banki.

Rezerve, ustanovljene za pokojnine in dobrotelne namene v korist nameščencev in delavcev zavoda, se ne morejo, če pravila ne določajo drugače, uporabiti za poravnanje upnikov niti v smislu odstavka 1. točke 3., dokler se more izvrševati namen, za katerega so namenjene. Takšne rezerve se po končani likvidaciji spremene v ustanove (zadružbine) v smislu določil pravil bivšega zavoda.

VI. Kazenska določila

Čl. 44. Kdor kot član upravnega odbora ali katerega drugega upravnega organa, kot član nadzornega odbora, kot likvidator, kot zastopnik ali kot komisar denarnega zavoda z dejanjem ali z opuščenjem, storjenim z namenom, prekrši svoje dolžnosti in s tem povzroči, da ima zavod izgube, vsled katerih samih ali pa v zvezi z drugimi izgubami ne more redno odgovarjati svojim obveznostim napram upnikom, se kaznuje, v kolikor te kršitve dolžnosti ne pomenijo kazensko dejanje, ki se mora po kazenskem zakonu strožje kaznovati, za prestopke denarno z globo do 200.000 Din.

Čl. 45. Kdor od oseb, navedenih v čl. 44. ali kot pregledovalec zavoda, v zapisnikih o sejah organov zavoda, v vlogah upravnim oblastvom, v poročilih o poslih zavoda, v pozivih za podpisovanje delnic ali v katerih drugih pozivih ali poročilih namenoma krivo prikaže premoženjsko stanje zavoda ali zamoči ali potvori činjenice, ki so važne za presojo premoženjskega stanja zavoda, se kaznuje, v kolikor se to dejanje ne kaznuje strožje po kazenskem zakonu, z globo do 100.000 Din.

Čl. 46. Kdor na kakršenkoli način namenoma ovira, otežkuje ali preprečuje izvršitev pregleda denarnega zavoda, odrejenega na podlagi določil te uredbe, se kaznuje, v kolikor to dejanje ni kazensko in se ne kaznuje po kazenskem zakonu strožje, z globo do 50.000 Din.

Čl. 47. Kdor je od oseb, navedenih v čl. 45. ali kot vodilni uradnik ali kot nameščenec ali v katerem drugem položaju izvedel o razmerah v zavodu in kar bi po

svoji naravi moralo ostati poslovna tajnost, to povedal ali se s tem brez pooblastila poslužil, se kaznuje, v kolikor to ne pomeni kazensko dejanje, ki se po kazenskem zakonu kaznuje strožje, z globo do 50.000 Din, če pa je od tega nastala škoda za zavod, z zaporom do dveh let in denarno do 200.000 Din.

Ne kaznuje se, kdor je dejanje, omenjeno v prvem odstavku, storil pri uveljavljanju svojih pravic ali pri izpolnjevanju z zakonom mu naloženih dolžnosti ali po nalogu oblasti ali po razrešenju dolžnosti molčečnosti ali če je to storil z vlogo na oblasti z namenom, da se napravi konec nepravilnemu delovanju.

Čl. 48. Kazenska dejanja po čl. 44 do 47 so prestopki v smislu kazenskega zakona; za ta dejanja se kaznuje samo, če se nanašajo na denarni zavod, ki se je poslužil te uredbe.

V primerih čl. 44 do 47 more sodišče izreči, da obsojenec za določeno dobo, ki ne more biti daljša od treh let, ne more biti član kateregakoli organa ali likvidator denarnega zavoda, ki ima svoj sedež ali svojo podružnico v Jugoslaviji.

Čl. 49. Predpisi §§ 344, 345, 346, 350, 351, 354, 355, 356 kazenskega zakona veljajo tudi v primeru izvenkonkurne likvidacije po tej uredbi.

Čl. 50. Vodilni uradnik v smislu določil tega poglavja je nameščenec denarnega zavoda, kateremu je brez ozira na službeni naziv (kakor so direktor, prokurist, dirigent, disponent, generalni pooblaščenec, reprezentant in podobno) zaupano vodstvo vseh družbenih poslov ali posameznih panog ali podružnic denarnega zavoda.

VII. Prehodna in zaključna določila

Čl. 51. Pod denarnim zavodom se razumejo v smislu določil te uredbe denarne ustanove, ki so ustanovljene kot delniške družbe ali kot družbe z omejenim jamstvom, ko tudi hranilnice samoupravnih teles ali združenj.

Čl. 52. Afilirani v smislu te uredbe je ono podjetje, pri čegar ustanovni glavnici je po stanju zadnje letne bilance udeležen denarni zavod, ki se je poslužil te uredbe z vsaj 30%, oziroma, kateremu je dal kredit, ki dosega vsaj 40% lastnih sredstev, t. j. osnovne glavnice in pravih rezerv po stanju zadnje letne bilance tega podjetja. Tudi takrat, kadar udeležba v osnovni glavnici ne dosega 30%, oziroma dani krediti ne 40%, pa oboje doseže 50% lastnih sredstev tega podjetja, je podjetje afilirano.

Čl. 53. Premoženja fuzioniranih družb ni treba pred poravnanjem ali zavarovanjem prijavljenih terjatev voditi ločeno, toda v tem primeru člani upravnega in nadzornega odbora prevzemajoče družbe solidarno odgovarjajo za škodo, ki bi vsled tega nastala za upnike ene od fuzioniranih družb, ker bi upniki drugega fuzioniranega zavoda bili bolj ugodno poravnani, kakor pa bi bili, če bi se premoženje upravljalo ločeno.

Čl. 54. Kjer se v tej uredbi omenja vpis v trgovinski register, se razume po posameznih primerih tudi protokolacija pri sodišču.

Objave, predpisane s to uredbo, v kolikor jih ne vrši sodišče, pri katerem se vodi trgovinski register, ali pri katerem se vrše protokolacije, se vrše na način, ki je določen v pravilih zavoda za njegove objave, ko tudi, če ni določeno že v pravilih, tudi v banovinskih službenih listih, in pri delniških družbah, katerih osnovna glavnica presega 5.000.000 Din, kakor tudi pri hranilnicah v sedežu katere banske uprave tudi v »Službenih novinah«.

Rok, ki teče od dneva objave, se računa od dne objave v »Službenih novinah«, če pa objava v »Službenih novinah« ni predpisana, od objave v banovinskem službenem listu.

Čl. 55. Valorizacije v smislu čl. 16 se morejo poslužiti tudi zavarovalnice.

Čl. 56. Za one denarne zavode, ki jim je odobrena zaščita po § 5 in § 6 pred uveljavljanjem te uredbe ostaja zaščita v veljavi do izteka roka, omenjenega v čl. 1. odstavku 1. te uredbe, za one pa, ki bodo v tem roku zaprosili za eno od v istem odstavku omenjenih odredb, vse dotedaj, dokler se ne izda sklep o njih prošnji.

Čl. 57. Finančne olajšave iz čl. 13 in 33 odstavka 4 se morejo dovoliti tudi denarnemu zavodu, ki hoče izvesti sanacijo, ne da bi se poslužil te uredbe. O takšni prošnji odloča finančni minister v sporazumu s trgovinskim ministrom. Prošnji za

dovolitev finančnih ugodnosti se mora priložiti sanacijski načrt in dokazi, da je izvedba tega načrta zagotovljena.

Čl. 58. Vsote, ki jih je katera oseba zapala denarnemu zavodu, kateremu je dovoljen odlog plačil, ker ni mogla z njimi razpolagati vsled predpisov o deviznem prometu, se izplačujejo v rokih in na način, ki ga določi v svojem odloku trgovinski minister v sporazumu s finančnim ministrom. Proti temu odloku ni pritožbe na Državni svet.

Uredba o znižanju režijskih stroškov denarnih zavodov pod zaščito

Čl. 1. Denarni zavodi, ki se poslužijo uredbe o zaščiti denarnih zavodov in njihovih upnikov z dne 22. novembra 1933., so dolžni, da znižajo tako osebne kot materialne stroške na najnižje mero, ki jim še dovoljuje neovirano vodstvo poslov. V ta znesek ne spadajo vsote, ki so potrebne za izplačilo odpravnin.

Čl. 2. Komisija, ki izvrši pregled po čl. 4 omenjene uredbe, poda v glavnih potezah svoje mnenje o tem, koliko oseb naj šteje in kako naj se sestavlja osebje denarnega zavoda in koliko bi smela znašati najvišja vsota osebnih in stvarnih režijskih stroškov.

Trgovinski minister odloči na podlagi tega mnenja in po zaslišanju denarnega zavoda, koliko sme znašati največji skupni znesek režijskih stroškov.

Pri zavodu iz odst. 1., pri katerem se ne izvrši v 2. odst. omenjeni pregled, more trgovinski minister na predlog zavoda ali njegovih upnikov, če znašajo njih terjatve po zadnji letni bilanci vsaj desetino vseh terjatev, ali pa po uradni dolžnosti izdati odlok po odst. 3., toda po zaslišanju zavoda, če ni ta sam predlagal.

Odlok se more spremeniti na predlog zavoda, njegovih upnikov ali po službeni dolžnosti.

Zaradi izdaje odlokov po odst. 4 in 5 more trgovinski minister odrediti pregled. Stroške nosi predlagatelj, za pregled po službeni dolžnosti država, razen če se mora na podlagi pregleda menjati znesek režijskih stroškov za več ko petino prejšnjega zneska. V tem primeru padejo stroški na zavod.

Z odlokom se določi tudi rok njegove veljave. Rok ne more biti daljši od treh let in se more podaljšati najdalje na pet let.

Proti odloku se more denarni zavod pritožiti na Državni svet.

Člani uprave in nadzornega odbora solidarno odgovarjajo za škodo, ki bi nastala vsled kršitve odredb te uredbe, v kolikor kdo od njih ne dokaže, da za kršitev ni vedel, niti ni mogel vedeti.

Določila prejšnjih odstavkov veljajo tudi za afilirana podjetja, ki so sama denarni zavodi, za druga afilirana podjetja pa se morejo uporabljati.

Čl. 2. Člani uprave in nadzornega odbora, ko tudi člani drugih izvoljenih organov denarnega zavoda, kateremu je dovoljen odlog plačil po uredbi o zaščiti denarnih zavodov in njihovih upnikov, nimajo za čas trajanja odloga pravice na tantijeme ali druge materialne koristi, razen na povračilo dejanskih potnih stroškov, dnevnice za bivanje izven svojega rednega bivališča in dnevnice za dežurno službo v zavodu, če so te priznane po pravilih zavoda.

Pri denarnih zavodih, katerim je po omenjeni uredbi dovoljena sanacija brez odloga plačil ali likvidacija, more trgovinski minister odrediti, da se določila 1. odstavka uporabljajo ali v celoti ali deloma. V primeru sanacije se tudi določi rok trajanja omejitev po 1. odstavku.

Trgovinski minister more tudi za afilirana podjetja odrediti omejitve v smislu prejšnjih odstavkov.

Čl. 3. Vodilni uradnik denarnega zavoda, ki se poslužuje uredbe o zaščiti denarnih zavodov in njihovih upnikov, ne more na breme zavoda na katerikoli način prejemati mesečno pokojnine več ko 8000 dinarjev, člani njegove rodbine ne več ko 5000 Din; za druge nameščenec veljajo zneski do 6000, odnosno do 4000 Din mesečno. Smatra se, da ne pada na breme zavoda oni del pokojnine, ki jo prejema nameščenec iz posebnega zavodovega pokojninskega fonda ali pa od katere zavarovalnice.

Določila 1. odstavka veljajo tako za bivše nameščenec, ki so že upokojeni, ko tudi za one, ki šele bodo upokojeni.

Trgovinski minister more odrediti zni-

Čl. 59. pooblašča trgovinskega ministra, da izda vse potrebne pravilnike in navodila ter pojasnila za izvajanje te uredbe.

Čl. 60. Zaščita kreditnih gospodarskih zadrug in zadrugnih zvez se uredi s posebno uredbo.

Čl. 61. določa, da stopa ta uredba v veljavo z dnem objave v »Službenih novinah« in prenehajo veljati vsi predpisi zakona o zaščiti kmeta, uredbe o reguliranju izplačil vlog in uredbe o posredovanju, v kolikor nasprotujejo določilom te uredbe.

žanje pokojnine po 1. in 2. odstavku tudi za afilirana podjetja.

Zavodi, katerim je bila dovoljena zaščita na podlagi §§ 5 in 6, morejo po uveljavljanju te uredbe izvesti znižanje pokojnin po 1. odstavku že predno jim je bila dovoljena katera od odredb, predvidena po uredbi o zaščiti denarnih zavodov in njihovih upnikov.

Proti odločbam zavoda se more vodilni uradnik pritožiti trgovinskemu ministru, proti odločbam trgovinskega ministra pa ni pritožbe na Državni svet.

Čl. 4. Uprava denarnega zavoda, ki se poslužuje uredbe o zaščiti denarnih zavodov in njihovih upnikov, ko tudi uprava afiliranih podjetij more službene pogodbe, sklenjene z odpovednim rokom od več ko na šest mesecev, ko tudi pogodbe, sklenjene na določen čas, od katerega pa preostaja še več ko šest mesecev, odpovedati z odpovednim rokom 6 mesecev.

Dogovorna odpravnina pri teh zavodih ne more znašati več ko šestmesečna plača. Za dajatve v naravi pripada nameščencu vrednost v denarju, če ni drugače dogovorjeno. S tem se ne dotika pridobljenih pravic na pokojnino (čl. 3), če je dogovorjena poleg odpravnine.

Zavodi, katerim je bila dovoljena zaščita po §§ 5 in 6, morejo po uveljavljanju te uredbe uporabiti ta določila iz 1. in 21. odstavka tudi predno jim je bila dovoljena katera od odredb, predvidenih po uredbi o zaščiti denarnih zavodov in njihovih upnikov.

Zavodi, omenjeni v prejšnjem odstavku, se oproščajo obveznosti, da plačajo zaostale zaostanke odpravnin, v kolikor te presegajo šestmesečno plačo.

Čl. 5. Če nameščenec ne pristane na znižanje plače, more službeno pogodbo odpovedati tako nameščenec ko sam zavod. Nameščencu pripada v tem primeru odpravnina po odredbi čl. 4. odstavka 1. in 2. te uredbe, za višino odpravnine pa služi dotedanja plača nameščenca.

Znesek, ki ga zahteva nameščenec na ime dolžne plače za pretekli čas, je zavod dolžan plačati nameščencu poleg odpravnine.

Čl. 6. Za pojme »vodilni (upravljajoči) uradnik«, »denarni zavod« in »afilirano podjetje« veljajo določila čl. 50, 51 in 52 uredbe o zaščiti denarnih zavodov in njihovih upnikov.

Prav tako za izvrševanje pregleda po čl. 1. odstavka 6 veljajo določila čl. 7, 8, 9 prvi odstavek, 10 do 12 in 45 do 47 omenjene uredbe.

Čl. 7. Določila te uredbe se uporabljajo tudi za gospodarske kreditne zadruge in njih zveze, ki se poslužijo uredbe o zaščiti kreditnih gospodarskih zadrug in njihovih zvez.

Čl. 8. Ta uredba stopi v veljavo, ko je objavljena v »Službenih novinah«. Istega dne prenehajo veljati vsi tej uredbi nasprotni predpisi.

BLAGOVNI PROMET MED JUGOSLAVIJO IN ŠVICO

V mesecu oktobru 1933 je uvozila Švica iz Jugoslavije (po statistiki Glavne direkcije carin v Bernu 21.506 lit. pijač in 42.770 q drugega blaga v skupni vrednosti sfr. 1.027.693.— (V mesecu septembru 1933 za sfr. 1.388.141.—).

V Jugoslavijo pa je uvozila Švica 2438 ur 913 q drugega blaga v skupni vrednosti sfr. 581.516.— (V mesecu septembru 1933 za sfr. 663.642.—).

Ves uvoz Švice je znašal v oktobru sfr. 144.541.525.—, a izvoz sfr. 77.628.524.—. Udeležba Jugoslavije znaša torej 0,71% pri uvozu in 0,74% pri izvozu ter je Jugoslavija na 21., oz. 23. mestu izmed 54 držav. Trgovinska bilanca Jugoslavije se je vsled blagovnega prometa s Švico v mesecu oktobru 1933 popravila za sfr. 446.177.—.

Po svetu

Zunanji minister dr. Beneš se sestane rumunskim zunanjim ministrom Titulescu v Košicah, kjer bosta razpravljala o odnosih z Rusijo. Na Češkoslovaškem je namreč vedno močnejše gibanje za priznanje sovjetske Rusije. Od vladnih strank se temu priznanju upirajo le še dr. Kramařevi nar. demokrati.

Nova železnica Plovdiv — Panadjuriste, kjer je center industrije za izdelovanje preprog, je bila te dni slovesno otvorjena na Bolgarskem.

Vlada Mušanova ni več v nevarnosti, ker je bil dosežen sporazum o načrtu za razdolžitve kmetov.

Litvinov je izjavil novinarjem, da so njegovi pogovori z Mussolinijem presegali okvir rusko-italijanskih odnosov in da so se zlasti tikali problema varnosti. Rusija je odločno za mir in svoje odnose do drugih narodov odreja po njih odnosu do mira.

Nadalje je Litvinov izjavil, da po njegovem mnenju vojna nevarnost obstoji. Rusija ne bo vstopila v Društvo narodov, razorožitvena konferenca pa je po njegovem mnenju mrtva. Vprašanje revizije mirovnih pogodb Rusije sploh ne zanima in se je ne tiče. Rusija je pripravljena obnoviti odnose z vsemi državami in zato tudi z Malo antanto.

Izjava Litvinova se v Parizu zelo ugodno komentira, kar pomeni novo razočaranje za one, ki bi hoteli revizijo mirovnih pogodb.

Veliki fašistični svet je po daljšem poročilu Mussolinija sklenil, da ostane Italija še naprej v Društvu narodov, da pa zahteva, da se Društvo narodov tako glede svojega sestava, kakor glede dela temeljito reformira.

Henderson je v posebni spomenici pozval vse krščanske cerkve, v kateri jih poziva, da delajo za mir, ker resnost sedanje položaja ne dopušča, da bi bile cerkve indiferentne.

Končni rezultat španskih volitev je ta: desnica ima 207, centrum 167, levica pa 99 poslancev.

Japonski finančni minister baron Takakura je odstopil, ker so militaristi in nacionalisti vedno bolj ostro nastopali proti njemu, ker se je upiral njih načrtom.

Vsled poostitve spora med Irsko in Anglijo je sklicana izredna konferenca Vel. britanskega imperija.

Nar. socialistična cerkvena stranka je bila razpuščena, ker je s svojo propagando za novo pojmovanje Kristusovih nauk vzbudila velikanski odpor med krščanskimi strankami Vest o razpustu pa se še ni objavila. Razpuščene pa bodo tudi vse organizacije, ki so nastale kot reakcija proti nar. socialistični.

Dunajsko sodišče je ustavilo vsako preiskavo proti podpredsedniku »Krivajec« Regenstreifu na tožbo dr. Ulmanskega. Sedaj bo njega tožil Regenstreif zaradi klevete.

Verodostojnost italijanske radio-postaje je bila te dni prav slabo izpričana. V svojem angl. in nemškem delu poročil je namreč poročala, da je nad tisoč češkoslovaških dijakov vdrla čez Dobružo na Bolgarsko, kjer so povzročili grozovite nemire, da je moralo intervenirati celo vojaštvo. Na intervencijo čsl. radio-postaje so nato Italijani izjavili, da »so se zmotili« in da so zamenjali Kucovlahe s Čehoslovaki. Kako je že ona o izgovoru, ki ga pes na repu prinese?

Nobelova nagrada za mir letos ne bo podeljena. A komu naj bi jo tudi podelili?

Silovit vihar je razsajal ob Črnem morju ter napravljal v Mali Aziji na desetine milijonov škode. Veliko število manjših ladij se je potopilo. 20 oseb je utonilo, 150 pa jih pogrešajo.

Beograjska zdravniška zbornica je opozorila svoje člane, da ne iščejo namestitve pri okrožnem uradu.

Trepče Mines Limited bo izplačala za l. 1933, 10odstotno dividendo, od katere pa se odbije 5 šilingov od vsakega funta v Angliji za davek.

Fala zgradi iz Maribora 35 km dolg dvojni daljnovod do Bahove, kjer se eden odcepi v Konjice, drugi pa v Ormož.

Jasenice, d. d. v Beogradu, ki ima tvornice za popravilo železniških vagonov, za izdelovanje aeroplanskih motorjev itd., poveča osnovni kapital od 10 na 15 milijonov dinarjev.

Izdatki za javne borze dela v vsej državi so proračunani na 12.720.294 Din. Na ljubljansko borzo pride 2.011.454 Din.

Denarstvo

VELIK DVIG VOJNE ŠKODE

V zadnjem času so se zelo dvignili tečajji vojne škode in dosegli v Beogradu že 290 Din. Vzrokov za dvig vojne škode je več. V prvi vrsti je treba omeniti novo uredbo o amortizaciji vojne škode, po kateri se ta ne bo odkupovala več po nominalni vrednosti, temveč po borzni. Ker je na borzah le neznaten del vojne škode, računajo vsled tega s porastom tečaja. To tem bolj, ker je število dobitkov povečano od 188 na 692, in bo vsled tega večje povpraševanje, čeprav so dobitki sedaj manjši. Ker vrši nakup vojne škode Poštna hranilnica, računajo bankirji tem bolj z dvigom tečajev.

STANJE NARODNE BANKE

Po zadnjem izkazu Narodne banke z dne 30. novembra se je njena zlata in kovinska podloga zmanjšala za 19.2 na 1902.4 milijonov Din, dočim so se devize, ki ne spadajo v podlogo dvignile za 19 na 43.9 milijonov Din.

Posojila (menična in lombardna) so se zopet zmanjšala in sicer za 3.5 na 2164.5 milijonov Din.

Otok bankovev, ki se je po predzadnjem izkazu znižal na najnižje stanje (4201 milijon) se je po zadnjem izkazu povečal za 56.4 na 4257.4 milijonov Din. V primeri z lanskim letom je letošnji otok za 455, v primeri s predlanskim pa celo za 982 milijonov Din manjši.

Obresti na pokaz so se zmanjšale za 108 na 1105 milijonov Din. Dočim so se obveznosti z rokom povečale za 1.2 na 1096.4 milijonov Din.

Zlato in devizno kritje se je po zadnjem izkazu znižalo od 35.49% na 35.47%.

Obrestna mera je ostala neizpremenjena.

*

Priznanice za podpore dobroteljskih društev ni treba več taksirati.

Tečaj Seligmanovih obveznic Drž. hip. banke se je v Newyorku dvignil od 27 na 38.5 %. Ta skok je nastal, ker se ti papirji zelo iščejo, a jih je na trgu zelo malo. Kvečjemu 4—5 obveznic je mogoče kupiti na dan. Vse kaže, da je večina teh papirjev v čvrstih rokah, največ v jugoslovanskih, a ga imajo nekaj tudi Francozi. Blairrovo posojilo pa je nasprotno popustilo in sicer 7% od 22.50 na 18, 8% pa od 23 na 21.75.

Danska narodna banka je znižala obrestno mero od 3 na 2.5%.

Po zadnjem tedenskem izkazu Francoske banke se je njena zlata podloga zopet znižala in sicer za 1460 na 77.822 milijonov frankov in je vsled tega zlato kritje padlo od 79.95 na 79.14%. V vsem se je v zadnjih petih tednih podloga znižala za približno 4 milijarde frankov.

Obresti kmečkih dolgov za tuja posojila je nemška vlada znižala za čas od 1. aprila 1933 do 30. septembra 1934 na 4%. Razlog je do nominalne obrestne mere bo plačala država.

Najbolj znani ameriški gospodarski strokovnjaki so ustanovili odbor ekonomistov za denarno politiko, ki se bo odločno boril proti vsaki inflaciji in zahteval, da se Amerika zopet vrne k zlati valuti.

Amstelbanca, katere bivši ravnatelj je bil nekdanji ravnatelj dunajske Creditanstalt Ehrenfest, je dobila proces proti brnški tvrdki Morgenstern in sin in ji mora ta vrniti posojilo v višini 5.25 milijonov Kč.

LASTNIKE STARIH GEOGRAFSKIH KART

prosi uprava Ljubljanskega velesejma, da se ji blagohotno javijo.

V okviru XIV. Ljubljanskega velesejma od 30. maja do 10. junija se bo namreč priredila velika Kartografska razstava in so lastniki starih kart naprošeni za dobrohotno sodelovanje.

Tečaj za moderno aranžiranje izložb v Mariboru

Slovensko trgovsko društvo v Mariboru je otvorilo dne 14. novembra t. l. za trgovce in njih nastavljenec praktični tečaj za moderno aranžiranje izložb.

Metodično vodstvo tečaja je poverjeno prof. Rakuši, ki ga je gornje društvo poslalo lansko leto nalašč zato v inozemstvo, da si pridobi potrebnih izkušenj. Poleg uvodnega govora demonstrira prof. Rakuša še tehniko kreppapirja, uporabo raznih vrst dekorativnih in plakatnih pisav ter reklamni pomen besede v izložbi (slogan).

Gosp. Stanko Weixl, absolvent Umetnostne akademije za grafiko v Leipzigu, seznanja tečajnike s pravilno uporabo pomočnega materiala (kaširanje, lepenje in klejenje), opisuje razne papirje, barve, lake itd., uvaža tečajnike v spoznanju harmonije barv in jim končno pokaže učinkovito uporabo škropilne tehnike s posebnim ozrom na izdelovanje modernih opozoril.

Poklicni aranžer gosp. Senekovič bo svoje teoretično in praktično znanje, ki si ga je pridobil na številnih inozemskih tečajih in spopolnil v poklicnem delu, skušal na najbolj učinkovit način posredovati udeležencem tečaja. Učil bo izdelovanje podestov in drugih pripomočkov iz desek in starih zabojev, navajal k učinkovitemu, a vendar cenovnemu dekoriranju ozadja, demonstriral pravilno ravnanje z blagom v dekorativne svrhe in tehniko spete obleke. Največ časa pa bo posvečenega praktičnemu aranžiranju v nalašč zato pripravljenih kojah. Upoštevale se bodo vse stroke in pouk bo urejen tako, da bodo udeleženci tečaja

ne samo spoznali, temveč tudi izvajali aranžiranje v modernem smislu.

Za ta tečaj, ki bo trajal do 22. decembra t. l., je zavlada nepričakovano zanimanje. Priglasilo se je 38 udeležencev, medtem ko je društvo računalo samo na največ 12 do 14 prijav, vsled česar sta se otvorila dva paralelna teča a in to za prvo skupino vsak torek in četrtek, za drugo pa vsako sredo in petek, vsakokrat od 20. do 23. ure.

Slovensko trgovsko društvo v Mariboru, ki obstoja že 30 let, deluje vsestransko v dobrobit članstva in vsega ostalega trgovskega življa.

Vzdržuje že vrsto let »Enoletni trgovski tečaj« pod vodstvom profesorjev Trgovske akademije, ki je v veliko korist in oporo doraščajočemu trgovskemu naraščanju. Nadalje prireja društvo strokovna in poljubna predavanja v svrhu splošne naobrazbe, organizira ogledne taborne in drugih gospodarskih ustanov, prireja razne izobraževalne tečaje itd.

Istočasno pa skrbi društvo tudi za razvedrilo ter goji družabnost. V ta namen prireja izlete, družabne večere, kjer nastopa lastni pevski odsek itd.

Iz vsega tega delovanja Slovenskega trgovskega društva v Mariboru je razvidno, kolikoli je potreba obstoja tega posebnega na naši skrajni severni meji nujno potrebnega društva. Naj bi zato smatralo vse slovensko trgovstvo in nameščenstvo za svojo dolžnost, da pristopi k temu prepotrebemu društvu ter ga s tem podpre in mu omogoči še večji razvoj in uspeh.

Uredba o znižanju režijskih stroškov gospodarskih podjetij

Cl. 1. Vsako podjetje more svojim vodilnim uradnikom na šest mesecev odpovedati službeno pogodbo, po kateri je odpovedni rok daljši od šestih mesecev, ko tudi pogodbo na določen čas, če je do poteka te dobe še več ko šest mesecev. V takšnem primeru se more pogodena odpravnina znižati na šestmesečno zadnjo plačo. Vodilni uradnik pa s tem ne izgubi že pridobljene pravice na pokojnino, če mu ta po pogodbi pripada poleg odpravnine.

Če vodilni uradnik ne pristane na znižanje plače, more podjetje postopati po 1. odstavku.

Cl. 2. Podjetje, čegar gospodarska delavnost se je zaradi krize zmanjšala v tej meri, da pomenijo osebni režijski stroški po sedanjih posebnih ali kolektivnih službenih pogodbah za podjetje nesorazmerno veliko breme, more sorazmerno znižati plače, pokojnine in odpravnine svojih nameščenecv, ki niso vodilni uradniki, ko tudi odpovedati službene pogodbe in sicer po določilih naslednjih členov:

Pokojnine se smejo znižati samo v toliko, kolikor padajo na breme podjetja. Smatra se, da ne pada na breme podjetja oni del pokojnine, ki jo nameščenec prejema iz posebnega pokojninskega fonda za nameščenecv podjetja ali od katere zavarovalnice.

Cl. 3. Zaradi znižanja plač in odpravnin ko tudi za skrajšanje odpovednega roka nameščenecv, ki niso vodilni uradniki, s katerimi pa je podjetje sklenilo posebne službene pogodbe, se mora podjetje v vsakem posameznem primeru, če se ne doseže soglasje, obrniti na izvoljeno razsodišče. Prav tako se mora podjetje v vsakem posameznem primeru obrniti na izvoljeno razsodišče zaradi znižanja pokojnine tako tem nameščenecv ko vodilnim uradnikom.

V kolikor obstoje kolektivne pogodbe, se more obrniti podjetje, če se ne doseže sporazum, na izvoljeno razsodišče v svrhu revizije kolektivne pogodbe v pogledu plač,

odpravnin, pokojnin in odpovednih rokov, predvidenih v teh pogodbah.

Če je v posameznih ali kolektivnih pogodbah določeno izvoljeno razsodišče za primere, omenjene v 1. in 2. odstavku, se obrne podjetje na to razsodišče. Sicer pa rešuje spore v teh primerih izvoljeno razsodišče, ki ga določa sledeči člen.

Cl. 4. Pri vsakem trgovinskem sodišču, kjer ga ni, pa pri vsakem okrožnem sodišču se imenuje izvoljeno razsodišče, ki posluje za vse področje sodišča.

Izvoljeno razsodišče sestoji iz predsednika in dveh članov. Predsednika določi za vse leto predsednik trgovinskega (okrožnega) sodišča iz vrst sodnikov tega sodišča, vsaka stranka pa izvoli v vsakem posameznem primeru po enega člana.

Potrebno pisarniško osebje da na razpolago trgovinsko (okrožno) sodišče.

Cl. 5. Lastnik podjetja vloži svoj predlog predsedniku izvoljenega razsodišča v dveh izvodih. Predlogu priloži dokaze, da obstoje okoliščine, s katerimi utemeljuje svoj predlog (cl. 2). V predlogu imenuje tudi člana, ki ga imenuje v razsodišče.

Predsednik razsodišča dostavi predlog nasprotni stranki in jo pozove, da v 15 dneh imenuje drugega člana razsodišča.

Če katera od strank ne bi imenovala v določenem času člana razsodišča, ga imenuje predsednik trgovinskega (okrožnega) sodišča iz vrst sodnikov tega sodišča.

Če gre za kolektivno službeno pogodbo, se dostavi predlog strokovni službojemalski organizaciji kot zastopniku službojemalcev.

Cl. 6. Izvoljeno razsodišče sklepa na podlagi ustmene razprave z obema strankama in njihovimi zastopniki, če jih imate, ter razsodi, če se mu ni posrečilo doseči poravnave.

Izvoljeno razsodišče določi z odlokom plačo, pokojnino ali odpravnino, oziroma odpovedni rok. Odpovedni rok se ne more določiti nižje, kakor je določen z obrtnim

Naš pravi domači izdelek

zakonom ali katerim drugim zakonom za takšno službeno razmerje. Pri razsoji se mora ravnati sodišče po načelih pravičnosti in na eni strani upoštevati gospodarske razmere podjetja, na drugi strani pa razmere nameščenca, zlasti višino plače drugih nameščenecv, strokovne sposobnosti nameščenca, ko tudi položaj, ki ga je zavzemal nameščenec in čas, ki ga je prebil v službi podjetja.

Cl. 7. Postopek sodišča ni javen. Člani razsodišča morajo ohraniti vse, kar zvedo v tem postopku kot uradno tajnost. Kršitev te dolžnosti se kaznuje kot kršitev uradne molčečnosti po § 401 kazenskega zakona.

Cl. 8. Proti odločbam izvoljenega razsodišča ni pravne pomoči. Sicer pa se uporabljajo predpisi državlanskega sodnega postopka, ki veljajo na področju tega trgovinskega (okrožnega) sodišča.

Cl. 9. Stroške postopka nosi podjetje.

Cl. 10. Vsaka stranka more zahtevati, če se razmere spremenijo, novo razsodbo razsodišča. Glede stroškov za ta postopek veljajo predpisi civilno pravnega postopka, ki velja na tem področju.

Cl. 11. Za postopek pred razsodiščem ni obvezno zastopanje po odvetniku.

Cl. 12. Pod plačo v smislu te uredbe se razumejo tekoča plača v denarju, dodatki vseh vrst, ko remuneracije, trinajsta plača, deleži na dobičku, provizije in podobno.

Cl. 13. Za nameščenecv v smislu te uredbe se smatra osebe, omenjeno v § 324 obrtnega zakona brez ozira na to, če podjetje spada pod ta zakon ali ne.

Cl. 14. Vodilni uradnik v smislu te uredbe je nameščenec, kateremu je brez ozira na službeni naziv zaupano vodstvo vseh poslov ali posameznih panog ali podružnic podjetja.

Cl. 15. Določila te uredbe se ne nanašajo na denarne zavode, za katere velja uredba o zaščiti denarnih zavodov in njihovih upnikov, oziroma uredba o zaščiti kreditnih gospodarskih zadrug in njihovih zvez z dne 22. novembra.

Cl. 16. Ta uredba stopi v veljavo, ko se objavi v »Službenih novinah«. Istega dne prenehajo veljati vsi predpisi, ki so nasprotni tej uredbi.

Adria prašek je boljši

SPREMENBA POSTNINE ZA TUJINO

Po naredbi prometnega ministra je treba odslej frankirati do 20 g težka pisma, ki se odpošiljajo v tujino z znamko Din 3.50. Za vsakih nadaljnjih 20 g (tudi le začetih) se plača še 2.50 Din. Dopisnice pa je treba frankirati mesto z 1.50 odslej z 1.75 Din. Nove takse bodo veljale od 1. januarja 1934.

Za pisma in dopisnice v Italijo ostanejo dosedanje takse nespremenjene.

Dr. Pirčeva sladna kava

je prvovrsten domač izdelek, s katerim pripravite zdravo, izdatno, redilno in ceneno pijačo za Vas in Vaše otroke.

Dr. Pirčeva sladna kava je prav prijetnega okusa in jo pijo odrasli kot otroci z užitkom.

Zahteve denarnih zavodov

V Beogradu je bila v nedeljo velika konferenca zastopnikov denarnih zavodov iz vse države. Od 630 denarnih zavodov, kolikor jih je v naši državi, je bilo zastopanih po zastopnikih 480, 80 pa je poslalo brzojavke, v katerih izjavljajo svojo popolno soglasnost z vsemi sklepi konference. Na konferenci je torej bilo v resnici zastopano vse jugoslovansko denarništvo in zato upamo, da bo ta impozantna manifestacija naših denarnih zavodov imela tudi svoj poln učinek in da bodo vsaj glavne zahteve naših denarnih zavodov izvedene.

Zbor je vodil predsednik združenja beograjskih bank dr. Vlada Marković, ki je po pozdravu vseh delegatov predlagal pozdravno brzojavko kralju, ki je bila z navdušenjem sprejeta. Nato je prečital deklaracijo, v kateri se poudarja, da je mogoč izhod iz sedanje krize le v samopomoči in v složenem delu vseh. Zlasti pa se mora polagati važnost na zasebno iniciativo. Dosedanje nesistematično delo naj se nadomesti z organiziranim načrtnim delom. Generalni štab vsega tega dela pa mora biti gospodarski svet, ki naj bo v rokah najboljših, najposobnejših in najbolj energičnih naših mož. Z optimizmom je treba iti na delo, ker tako zahteva gospodarska rešitev domovine. Deklaracija je bila sprejeta s splošnim odobravanjem.

Nato se je razvila stvarna in obsežna debata, tokom katere so razni govorniki navedli vse vzroke sedanje krize. Med drugimi so govorili tudi o napakah, ki so jih storili nekateri zavodi sami, zlasti oni, ki so propadli mnogo pred izbruhom krize in vsled katerih polomov je bilo izgubljeno na stotine milijonov narodnega premoženja, ne da bi se le en krivec poklical na odgovornost. Zahtevalo se je zato, da se izvede splošna revizija vseh denarnih zavodov.

Koncem zborovanja so bile sprejete resolucije, v katerih se zahteva, kakor poroča »Politika«, da se uredba o zaščiti kmeta umakne, če pa to ni mogoče, da se izvrši potrebna korektura, da se prepreči težke posledice, ki bi mogle nastati za kmetijski kredit.

Interes našega narodnega gospodarstva zahteva nadalje, da se store preudarjeni koraki za sanacijo denarnih zavodov in kreditnih odnošajev. Pogoj sanacije pa je, da se preneha s povečevanjem neposrednih ali posrednih davkov. Vsako povečanje javnih davščin samo postruje gospodarsko krizo.

KLIŠARJE
vseh vrst po
fotografijah
ali risbah
izvršuje
najsolidnejše

KLIŠARNA ST-DEU
LJUBLJANA-DALMATINOVA 13

»SLUŽBENI LIST«

kr. banske uprave Dravske banovine z dne 6. decembra objavlja med drugim: Zakon o zapisniku, ki se nanaša na amandamente in na končne odredbe konvencije, s katero se ureja zrakoplovstvo — Uredbo o likvidaciji terjatev na osnovi konvencije med Jugoslavijo in Madjarsko o reguliranju vprašanj, ki se nanašajo na pupilarne in skrbstvene blagajne — Navodilo glede likvidacije terjatev med Jugoslavijo in Madjarsko — Dopolnitev pravilnika za mednarodni zračni promet z inozemstvom — Razne razglase sodišč in drugih uradov ter razne druge objave.

Veliki gospodarski načrti za srednjo Evropo

Na gospodarski panevropski konferenci, ki je bila te dni otvorena na Dunaju, je predlagal francoski delegat Delaisi, da se ustanovi za srednjo Evropo po ameriškem vzorcu Federalni Reserve Board, ki naj bi ga otvorile vse emisijske banke srednje Evrope. Emisijske banke naj bi ostale samostojne, s predispozicijo zlatih zalog pa ustvarile novo zlato kritje.

Nadalje se bo na konferenci predlagalo, da se enotno uredi uprava srednjeevropskih železnic. Zlasti pa se zanimajo Francozi za elektrifikacijo železnic in so v ta namen predložili nacrt za večja elektrifikacijska dela v srednji in vzhodni Evropi. Na ta način bi se dosegla velika zaposlitev delavcev ter bi se s tem tudi povečal odjem industrijskih izdelkov v podonavskih državah. — V carinski komisiji pa se bo govorilo o carinskih preferencah, ki si naj jih dovolijo sreanije-evropske države.

Adria prašek je boljši

RAZNO

Delavski dom je bil v nedeljo slovesno odprt v Ljubljani. V novem domu bo imela svoje prostore borza za delo, nadalje bo v njej javna ljudska kuhinja, v kateri se bo moglo prehranjevati na dan do 400 oseb po zelo nizkih cenah in prenočišča, oz. sobe za 164 ljudi. Novi dom je lep dokaz socialnega dela ljubljanske občine.

Stockova tvornica v Požegi prične zopet obratovati in bo znova dobilo delo 200 odpuščenih delavcev in uradnikov. Da more tvornica zopet pričeti z delom, ji je mestna občina zelo znižala razne pristojbine in ji vrhu tega še pocenila električni tok. Za uporabo toka nad 10.000 kw bo plačevala tok po 2 Din za kw, za uporabo nad 30.000 kw pa le 1.50 Din.

Že v 24 urah

barva, plesira in kemično snazi obleke, klobuke itd. Skrobi in svetlolika srajce, ovratnike in manšete. Pere, suši, monga in lika domače perilo

tovarna JOS. REICH

Poljanski nasip 4-6. Šeleburgova ul. 3.
Telefon št. 22-72.

Kapital osjeških podjetij, ki so se poslužila uredbe o posredovalnem postopanju, znaša 50 milijonov Din. Vsa ta podjetja zaposlujejo okoli 1000 nameščencev.

Nekateri angleške trdnice se zelo zanimajo za javna dela v Jugoslaviji. Angleški konzul v Zagrebu je zaradi tega zaprosil za podatke o gospodarskem stanju Karlovca, kjer bi Angleži izvršili kanalizacijo, tlakovanje cest in nov most čez Kolpo.

Industrijalec Veifert je daroval beograjskemu novinarskemu društvu 30.000 Din. Ker je v Avstriji prepovedan pozdrav »Heil Hitler«, se pozdravljajo avstrijski narodni socialisti s »Drei liter«.

Bivši ameriški alkoholni tihotapeci, ki so po odpravi prohibicije brez posla, so začeli s tihotapstvom bencina.

Plače filmskih igralcev je znižal Roosevelt z novim pravilnikom za filmsko in radio industrijo.

5000 taksijev z radio-aparati je stavljenih v New Yorku v promet. Radio-aparat prične delovati obenem s taksametrom in preneha delovati, ko se ustavi taksameter.

Nova tovarna stekla, ki izdela na leto 30.000 ton stekla, je začela delovati v Rusiji.

V Italiji se je začelo gibanje, da se vse žene odpuste iz uradov in na njih mesto nastavijo moški.

30 milijonov jen je daroval šef japonskega industrijskega trusta Mitsui v dobrodelne namene, da proslavi s tem 300letnico svoje trdnice.

V Pragi je bila otvorena kavarna za nekadilce. Prve dneve je bila dobro obiskana.

Nastavljen, da se muhe vsedejo nanj. V Hollywoodu je stalno nastavljen mož, ki nima druge naloge, kakor da je po vsem telesu na debelo namazan z mastjo, kadar delajo fotografske posnetke. Na ta način zvabi na sebe vse muhe, da ne motijo filmskih igralcev, ki so namazani le po obrazu.

Adria prašek je boljši

DOBAVE

Prometno-komercialni oddelek direktorije drž. železnic v Ljubljani sprejema do dne 11. decembra ponudbe o dobavi 2000 naftnikov za 11 mm gorilce.

Gradbeni oddelek iste direktorije do dne 12. decembra ponudbe o dobavi 10.000 kg plinskega koksa, 20.000 kg bukovega oglja, 40 žepičev, 30 kg kostnega olja in 1000 kg šamotne moke.

Iržna poročila

Italijanski trg

Na italijanskem žitnem trgu je prišlo do preobrata. Kupilja s pšenico je na italijanskih borzah živahna in cene so se popravile. Promptno blago je naraslo od 79 na 81 lir za 100 kg, decembersko od 80-15 na 82-50 in marčno od 83-25 na 85-60. V Milanu je narasla cena pšenice 76/78 od 78 do 80 na 79-81 lir. — Neugodno pa je stanje na trgu z moko. Moka št. 1 je padla na 120-122, št. 2 na 113-115 lir. Tudi trdi pšenični zdrob je padel zopet za eno lito. Cena otrobov pa se je popravila za 4 lire na 31-33 lir, za drobne otrobe pa za 2 lire na 27-29 lir. Tudi za koruzo je več zanimanja in se je dvignil na borzi decemberski termin na 45-25 lir za 100 kg, marčni na 47-48-50 in majski na 50 lir. Cena koruzne moke je ostala neizpremenjena. Cena krme je enako ostala stara.

Na perutninskem trgu je bil promet živahen, vsled velike ponudbe blaga so cene doživele običajni dogonski padec. Domači perutninarji zahtevajo višje carine, kar bo gotovo tudi vplivalo na trgovinska pogajanja z Jugoslavijo. Italijanska produkcija se je zelo dvignila, izvoz pa je padel. Žive kokoši so padle v Milanu od 6-50-6-75 na 5-75-6 lir za kg, v Firenci od 5-50-6-50 na 5-50-50. Race so padle v Milanu od 4-75 do 5-25 na 4-25 do 4-50, purani od 5-75-7 na 5-6 lir.

Jajca so dosegla najvišjo uvezno ceno, vendar pa se kaže na nekaterih trgih že padanje, tako je znižal Rim ceno za tuje blago od 330-340 na 320-340. Najdražja so še vedno jajca v Milanu, kjer se zahteva za ducat 7-60-7-70 lir, najcenejša pa v Abrucih, kjer se plačujejo po 350-375 lir. Povprečna cena jajc znaša v severni Italiji od 525-556, v južni pa od 451-465 lir.

Uvoz gradbenega in rezanega lesa je padel od 110.498 ton v avgustu na 100.455 ton v septembru, dočim je lani padel od 84.669 na 80.503, predlani pa od 93.830 na 92.869. Na domačem trgu je opaziti zboljšanje in dovoz lesa je zlasti velik iz južne Tirolske, ki dobavlja zlasti deske. Cene ne nazadujejo več in so se celo nekoliko dvignile. Parjena slavonska bukovina je padla za najboljšo kvaliteto za 10 lir, prav tako slavonska jelovina. Belj je padel beli javor in sicer od 480-680 na 460-550 lir za kuhični meter. Deske iz topola za gradbe in mizarje so padle za 10 lir pri m³. (Vse cene fco Milan.) Gradbena delavnost je še vedno živahna in samo v 17 največjih italijanskih mestih je bilo izdanih stavbenih dovoljenj za 18.278 stanovanj, kar pomeni za 20-26% večjo gradbeno delavnost.

(Po Glasniku Zavoda za pospeševanje zunanje trgovine.)

LJUBLJANSKI TRG

V glavnem je ostal trg neizpremenjen. Vidi se, da ljudje nimajo denarja in da kupujejo le najpotrebnejše. Zaradi tega so ostale cene v glavnem tudi neizpremenjene, čeprav je že pritisnila zima. Krompirja je na trgu dovolj in se prodaja na drobno po dinarju kg, na debelo pa je mnogo cenejši, ker je kupčija slaba. Zelje se prodaja po 3 Din, repa po 2-50 kg, fižol po 3-50 liter. Sadja je na trgu malo. Jabolka so vedno bolj slaba. Prodajajo se po 5 Din, za višje cene ni kupcev, razen seveda za dobro blago, ki ga pa na kmetiskem trgu ni. Jajca so se podražila in se prodajajo že drobna po dinarju in tudi dražje.

MARIBORSKI TRG

Na trg z dne 28. novembra t. l. je bilo prignanih 6 konj, 12 bikov, 114 volov, 330 krav in 8 telet, skupaj 470 živali.

Povprečne cene so bile te: debeli voli 1 kg žive teže od Din 3-75 do Din 4-—, poldebili 2-— do 3-25, plemenski 2-25 do 3-25, biki za klanje 3-— do 3-50, glavne krave debelje 2-50 do 3-50, plemenske 1-75 do 2-75, krave za klobasarje 1-75 do 2-—, molzne 2-— do 2-50, breje 2-— do 2-50, mlada živina 3-— do 4-—, teleta 6-— do 7-— dinarjev. Prodanih je bilo 269 glav, od teh za izvoz v Italijo 11 glav. — Mesne cene: Volovsko meso I. vrste 1 kg Din 10-— do 12-—, II. 8-— do 10-— meso od bikov, krav, telic 5-— do 7-—, telečje meso I. vrste 14-— do 16-—, II. 10-— do 12-—, svinjsko meso sveže 10-— do 16-—.

MARIBORSKI SVINJSKI SEJEM

Na svinjski sejem dne 30. novembra 1933 je bilo pripeljanih 82 svinj; cene so bile te: Mladi prašiči od 7 do 9 tednov stari 120-150, 3 do 4 mesece stari 200-250, 5 do 7 mesecev stari 300-360, od do 10 mesecev stari 400-550, 1 leto stari 600-700, 1 kg žive teže 6-7, mrtve teže 6-50 do 9-50 Din. Prodanih je bilo 20 svinj.

Program ljubljanske radio postaje

Petek, dne 8. decembra: 7.45: Zadržna nabava in vnovčevanje kmetijskih pridelkov (ing. Ferlinec Bogdan) — 8.15: Poročila — 8.30: Smučarska gimnastika (Drago Ulag) — 9.00: Predavanje ZKD — 9.30: Versko predavanje — 10.00: Prenos iz stolnice — 11.00: Slovenska glasba, izvaja Radio orkester — 12.00: Čas, reproduciran koncert balalajk — 16.00: Mlekarstvo za gospodinje (Pavlica Franjo) — 16.30: Fantovski sekstet iz Slov. Javornika, vmes harmonika in citre na ploščah — 17.30: Reproduciranje solistične točke: violončelo — 20.30: Internacionalni prenos iz Dunaja — 22.30: Čas, poročila.

Sobota, dne 9. decembra: 12.15: Reproducirana moderna plesna glasba — 12.45: Poročila — 13.00: Čas, reproduciran koncert (kino-orglje, havajske kitare in ksilofon) — 18.00: Reproduciranje vesele slovenske pesmi — Stanje cest — 18.30: Zabayno predavanje (prof. Osip Sest) — 19.00: Ljudski nauk o dobrem in zlu (dr. Veber) — 19.30: Zunanji politični pregled (dr. Jug) — 20.00: Lahka glasba, Radio orkester, vmes flavta solo (K. Trost) — 21.00: Citre in harmonika menjaje se s ploščami (slovenske pesmi) — 22.00: Čas, poročila — 22.20: Radiojazz.

Narodno gledališče v Ljubljani

Drama, začetek ob 20.

Četrtek, dne 7. decembra: Tartuffe. Red Četrtek.

Petek, dne 8. decembra ob 15.: Robinson ne sme umreti. Mladinska predstava. Petek, dne 8. decembra ob 20.: Turške kumare. Izven. Znižane cene.

Sobota, dne 9. decembra: Pravica do greha. Red A.

Opera, začetek ob 20.

Četrtek, dne 7. decembra: Manon. Gostuje tenorist Peter Rajčev. Izven.

J. HLEBŠ, LJUBLJANA

DRUŽBA Z O. Z.

CANKARJEVO N. 21 — MESTNI TRG 19

Sobo-črkoslikarstvo in pleskarstvo

Vsa dela izvršuje z najmodernejšimi vzorci, točno po naročilu, solidno in pod garancijo. — Telefon 30-70.

Trgovci in industriji!

Trgovski list

se priporoča za inseriranje!

TISKOVINE

vseh vrst: trgovske, uradne, reklamne, časopise, knjige, večbarvni tisk hitro in poceni!

TISKARNA MERKUR
LJUBLJANA, GREGORČEVA 23

Tel. 25-52 Telegram: Tiskarna Merkur